

za časopis
izhaja vsaki
četrtak, in se
prodaja u zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.

SLOVENSKA

C B E L A,

berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.

Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.

List 10.

U Celju 7. Sušca

1850.

Kresnica.

(*Swobodno po ilirski od Gjorgjica.*)

Svetu vergla noč na lice
Trudnima je senca blede,
De ljubezni skrivajnice,
Zvezde na raj nočni gredo
Jez sim poleg ljube dvora
Na samotni čakal strani,
Kar z nje stanice prozora ¹⁾
Bil je dan mi list pisani.
Hotel sim od želje umreti,
Zvedit, kaj mi piše edina,
Pa ne smem spolnjenja imeti,
Nevošljiva brani tmína!
Ni pomoči: skriva gora
Jasni mēsec, de ne izteče,
Sveče rajskiga prostora,
Zvezde so mi predalječe.
Pa me mika želja vroča,
De bi se ne bal pisanje

¹⁾ Prozor, t. j. okno.

Drago brati, ak bi toča
 Mi branila in treskanje.
 Ali u cvetju in u travi
 Me po sreči zdaj krilata ²⁾
 Zverca miljena pozdravi,
 Zadoj svitla, spredej zlata.
 Ulovim jo, roka prime
 Ta lov tako drage cene,
 In z njim svetit nauči me
 Serce, ki v ljubezni vene.
 K pismu jo prinesem svečo,
 Umno vodim z zlat'mi krili,
 Na tem zraku imam sreče
 Zvedit, kar me želja silí.
 Bodi, oh, u vek ti hvala,
 O svetilnica ti draga,
 Polja krasna zvezda mala
 Serc ljubečih iskra blaga!
 Bolj ne morem te hvaliti,
 Zverka lepa, kakor v pesni,
 Ki češ sladka pomoč biti
 V nepokojni mi ljubezni.
 Nepriprosta si lepota
 Pomladanjska ti naravi,
 Délek sonca, de samota
 Da tolažbo cvetju in travi.
 Pred teboj zlató se skrije,
 Sebe se zlató sramuje,
 Kakor v dragim svit v tebi je
 Kamnu, ki se v perstan vkuje.
 Punčica si zemlje cele,
 Dan, ki leta simo in tamo;
 Ti ozalšas Vile bele,
 Ki se vidjo v noči samo.

²⁾ *krilata, t. j. ki ima krila, Flügel.*

De bi vselej pokušala
 Vse dobrote, zverca draga,
 Medno rosico vživala,
 Ki ti da jo zemlja blaga!

P. Slovenec.

Dvanajst stražnikov.

Car Leo V. u Carigradu se je vedno bal, da bi ga vtegnil kdo vmoriti, zatoraj je zmirom več stražnikov okol sebe imel. U takem strahu je clo dal po mestu preklicati, da bo vsaki do drugega dneva u ječo zapert, katerega bojo na ulicah po sončnim zahodu dobili. Pred njegovej spavnico je moralo vsako noč dvanajst stražnikov celo noč bdeti in stražiti. Nekrat, ko se hoče prepričati, ako ti stražniki po noči bdijo, vstane ob uri, u kateri spanje človeka najbolj premaguje, odpre počasi in tiho vrata do njih, ter jih najde da zaporedoma spijo. Samo eden njih je bdil in čul, pa ko je cara zagledal, se dela, kakor da bi terdo spal, in pazi kaj bo car počel.

Car položi k vsakemu funt zlata in sopet tiho u svojo ložnico smukne, ter si domišljava, kako se bojo stražniki začudili, kadar se bodo zbudili in vsaki svoj kup zlata zagledali.

Pa bdejoč stražnik je to reč drugač obernil.

Berž ko car odide in za sabo vrata zapre, vstane ta in pobere vsem zaporedoma zlato, in se sopet spat vleže.

Ko se je izdaniło, pokliče car svoje stražnike pred sebe, ter jih praša, kaj se jim je dobrega sanjalo, in kaka sreča jih je naletela, ko so se izbudili? — Vsi se začno izgovarjati, da niso spali, toraj se jim tudi ni moglo kaj sanjati in tudi nobena sreča ne prikazati. Car se razserdi, ker misli, da hudobno tajijo, ter se jim zagrozi, da se bojo kesali, ako še bojo dalje terdovratno tajili. Ker se stavovitno svojih prvih besed deržijo, jih da car zapore-

doma u železje vkleniti, dokler je tisti, ki je po noči svojim tovaršem vse zlato pobral to reč tako le razložil.

„Svetli car! — Ako so moji tovarši u sanju kaj vidili, alj ne, ne morem spričati; pa tega se spomnim, da so meni prijazne sanje godile, in rad bi, da bi se mi še večkrat povernile. — Meni se je sanjalo, da sem bdil, dokler so moji tovarši sebi u škodo spali, in da je neki gospod popolnoma Vam podoben bil prišel, ki je k vsakimu stražniku pristopil in mu na tihem en funt zlata pustil, ter je po tem sopet odišel in tiho vrata za saboj zaperl. — Dalje se mi je sanjalo, da sem jes vstal, dokler so moji tovarši u spanju herlili, ter sem vsim njih zlato pobral, ga k svojemu priložil, ter sem tako iz enega funta njih 12 napravil, u spomin in čast 12 apostelov. Po tem se mi je sanjalo, da sem sopet prav sladko bil zaspal, in da se mi je 12 apostolov Gospodovih bilo prikazalo, kateri so enoglasno mojo prevmetnost pohvalili.

Kaj se zgodi? izbudim se in zagledam veliko čudo, da moje sanje ni bilo sanje, temveč gola resnica. Tega sem se toliko več razveselil, ker sem se prepričal, da ni vselej prazno, kar se nam sanja.“ —

Car, ki je to reč hitro zapopadel, se oberne k odkritoserčnemu stražniku, ki je svoje zaspane tovarše tako zvito prekanil, rekoč: „Ti si zaslužil, da si tako lepo sanje imel, ker si spal; tvojim tovaršom pa, kateri so vsi bdili, kakor pravijo, hočem priložnost dati, da se bodo zunaj moje službe po svoji volji lahko naspali.“

Učenci Celjskiga gymnasia.

Pervo šolsko polletje je na Celjskem gymnasiu s poslednjem dnevom Februarja brez posebnih izpitov končano bilo.

Prepričan, da želijo mnogi zvediti, česar se celjski latinskošolci učiti morajo, in čemu se ima domo-

vina slovenska od svojih sinov nadati: hočem kratko tukaj razložiti. Kakor je znano, je celjsko gimnazije na sedem klasov razdeleno. Verozakon, latinski-, genčki-, slovenski in nemški jezik, računostvje, zemljopisje s dogodivščinami, in naravopovestje so predmeti, katerih se mladina u njim učiti mora.

Za slovenski in nemški jezik je 5 ur na teden odmerjeno, pa okolnosti so učenju slovenskega jezika tako nasprotne bile, da se je nauk slovenskega jezika u nižjih štirih klasah samo po eno uro, u višjih treh klasah pa po 2 uri na teden dajal. U višjih treh klasah uči slovenšino grammatikalni professor g. V. Konšek; u nižjih štirih, sadajni supplet 3. lat. šole.

Razun enega, ki je c. k. ministerij zaprosil, da bi bil odvezan dolžnosti slovenskega jezika se učiti, (dovolenja še do zdaj ni dobil) so vsi pripisani nauku slovenšine.

Ako pa ravno sitne nasprotnosti kakor povsod, tako tudi tukaj slovenšino zavirajo, moram vendar sadajnim učencem na čast opomniti, da je duh slovenski tudi po njih zahlidal, in da se domovina vsemu dobremu od njih nadati ima.

Mravla.

Poleg Herdera.

Neki mož zapusti šumeči svet, ter gre u pušavo, da bi mu tamkaj Bog razodel, s kakoj zlužbo bi mu naj bolj stregel. „Poderi na tla svoj pogled prostače!“ zasliši nad sabo glas. — In zagleda mravlišo polno delavnih mravlic. Nekatere so grajo znašale za izvišenje svojega grada; nekaj njih je spravljalo živež za zimo; nekatere so merliče iz svojega prebivališa na pokop spremljale; druge so pota in ceste naravnavale; njih nekaj je težke bremena na drevo nosilo. Ktera je ouemagala so ji druge pri-

pomogle. Nobena ni nobeni na potu, vsaka se vsaki pri srečavanju urno vgame. Vsaka se trudi svoji državi delavno koristiti. To reč prostak začudjen gleda in bi jo še gledal, ko bi ga neki glas ne bil zbudil rekoč: „Prostače, ali nisi ti veliko več, ko ti mravlinci?“ In pred njega stopi neki sivček rekoč: „Zgubljen sin! ali nimaš več očeta, nimaš več ti matere? nimaš bratov? nobene sestre? ne prijatla in tud ne znanca, katerim bi pomagal butaro življenja polehčati? Ali si ti iz nebes na zemljo padel? ali nisi sin kakega naroda, katerimu bi po izgledu tih mravlincev, lahko koristil? Nisi li nobenemu človeku kake dobrote dolžen? Si li prost ti vsake dolžnosti do svojega bližnega? — Glej majhine mravlice! Vsaka za vse, in vse za vsako skerbijo.“ S tem podučen se prostak sopet med svoje poverne, in spozna za svoje dolžnost svojemu bližnjemu po mogočnosti koristen biti.

Merzlični.

U neki vasi je čverstega kovača huda merzlica drobila. S nobeno rečjo si je ni mogel odpraviti. Najé se toraj kiselega zelja in povojene svišine, in merzlica ga -- zapusti. — Ne dolgo po tem se je ravno tista bolezen njegovega soseda, suhega in medlega krojača lotila. „Vi ste tudi merzlični bili,“ ga ta ogovori, „s čem ste jo odpravili?“ — „S kiselim zeljem in s povojenoj svišino,“ mu ta odverne; „verjamte mi, da ni boljšega zdravila za merzlico, ko je to!“ Hvaležen za ta svet se sosed kiselega zelja in svinskega mesa najé in — vmerje.

To povestico primeri na kar kol hočeš, vselaj se boš prepričal, da tista reč u raznih razno deluje.

Čujte! čujte! ☉)

U nekem slovenskem mestecu je neki duhovnik leta 1848 svoje želje bil izrekel, da bi se spodobilo

ob nedeljah in praznikih tudi pri poznim cerkvenim opravilu, katerega sami Slovenci obiskavajo, namesto nemški, slovenski prepevati. To je imenitniše mestjane tako podkurilo, da bi bili skoro duhovniku okne potolkli. Kaj bojo neki ravno tisti mestjani zdaj počeli, ker se po želji okrožnega poglavarstva tamkaj pri poznih opravilih slovenski prepeva?

*) Ta sostavek je že natisnjen bil, ko nas je iz Brežic prijazen dopis ugodno s veselico zatekel, da se je po trudu ondesnjega, okrožnega poglavarja, slavno poznanelega Slovenca g. Dominkuša, nemško, spotikljivo petje u farni cerkvi s slovenskem zamenulo. Da bo tamošnji kloster za naprej „deutsche Kirche“ postal, se razumi. —

— Po ravno tistem dopisu smo tudi zvedili, da je g. Dominkuš voljen in pripravljen Slovincem uradno slovenski odpisavati, da pa Slovenci njegovega okrožja za slovenske pisme ne marajo.

Da kmeti za slovenske pisme ne marajo, se mora Golgi in terdi nekdamni beričovladi pripisati, katere so se tako privadili, kakor ptica po dolgoletni ječi na svojo kletko. Nemšina se je u njih tako zagrizila, kakor erdja u železo. Treba bo toraj še veliko stergati in piliti na Slovincih, pred ko se bo slovenska svitlost prikazala. — Čez to nemarnost kmeta, katero Nemci „gesunden Sinn des Landmannes“ imenujejo, se na več krajih duhovniki tožujejo, pa jo sami najbolj podpirajo. — Gg. duhovniki dobivajo od uradov nemške dopise, da bi jih svojim Slovincem ob nedelji, alj prazniku slovenski preklicali. Imajo pravico terjati, da bi se jim taki dopisi na slovenskem jeziku pošiljali —, ali rajši se sami za prestavljavce takih pisem postavijo, ko pa de bi nevednim s dobrim izgledom naprej svetili.

Terjajte toraj vi najpred, kar vam gre in kar zelite za sebe, in bote vidili, da bodo tudi kmeti za vami se ravnali.

Nekaj za hermenevtiko.

Na **skim sejmu bi bila neka žena rada žrebe kupila, katero je zravno kobile za drevo pripeto bilo. Ker pak ni vedla, kateri tam okolo stoječih mož bi lastnik teh živinčtov bil, se oberne, k najbližjemu s prašanjem: „A slajšte mauž, alj ste vaj vūče tajh klisajt?“ Ko ji pa ta odverne da on ni tisti, kterege ona iše, se oberne k drugemu ga prašaje: A slajšte vūče, alj ste vaj mauž te kobajle?“

R a z g l a s.

Pred štirmi leti sem bil po posebnim razglasu podpisno narocilo na „Mali ilirsko - nemacko - talianski récnik“ razpisal. Ta récnik je končno na svetlo prišel, inaper u žepni podobi s 550 strani, kateremu so dve ilirske slovnice, ena s nemškimi, druga s talianskimi pravilami, dostavljene, katere s récnikom vkupno 812 strani stejejo. Prosim toraj vse p. n. Gospode, kateri so si ta recnik s stojem podpisom pri meni narocili, naj blagovolijo po njega u novinarno slov. cbele poslati, kjer ga bodo po narocivni ceni prijeli. Drugi ga dobijo po 2 fr. 30 kr. sr.

Jos. Drobnič.

Ogled za minulostjo.

1. Sušca 1848 so Dunajčani zvedili bili, da se je Luis Filip prestolja francozkega kraljestva odpovedati moral. — 1849 se je u Lvovu u Galiciji ljudstvo pobuilo bilo.

2. Sušca 1848 se je u Beču že vedlo, da je u Parizu republika razglašena. — 1754 je bil slavni računostavec Vega u vasi Zagorica na Krajuskim rojen.

3. Sušca 1848. Razglas po Beču, da je kraljevska porodbina francozkega dvora na naglem vsa vboga izbežala.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.